

IMUNIZĀCIJAS VALSTS PADOMES

Rīga, 2021. gada 13. janvārī

Atklāta vēstule sabiedrībai un valdībai no Imunizācijas valsts padomes

Štā gada 13. janvārī Imunizācijas valsts padome (turpmāk: IVP) atsaucas Ministru prezidenta izraudzītajai iniciatīvai un aicinājumam piedalīties slēgtā diskusijā ar IVP locekļiem. Tās laikā IVP iecerējusi apliecināt gatavību turpināt sadarbību un nodrošināt savu ekspertīzi, lai atbilstītu Covid-19 vakcinācijas norisi Latvijā.

Vienlaikus, ņemot vērā publiskajā mediju telpā pausto informāciju par IVP atbildību un funkcijām, IVP vēlas atklātā vēstulē sabiedrībai un valdībai skaidrot tās darbības pamatprincipus, atbildību, veicamos uzdevumus un tiesības, noraidot visus publiskajā telpā izskanējušos pārmēģinājumus par Imunizācijas valsts padomes darbību.

Imunizācijas valsts padome (starptautiski: [National Immunization Technical Advisory group \(NITAG\)](#)) ir neatkarīga, zinātniska, konsultatīva padome, kuras sastāvā ir daudzdisciplināri jomas eksperti valstī. Imunizācijas valsts padome (turpmāk: IVP) ir atbildīga par neatkarīgu, uz jaunākajiem pieejamajiem pierādījumiem balstītu, pamatotu **padomu sniegšanu** atbildīgajām veselības nozares institūcijām jautājumos, kas saistīti ar imunizāciju un vakcināciju.

[Latvijā IVP](#) ir veselības ministra izveidota **konsultatīva** institūcija, kuras galvenais mērķis ir izvērtēt ar vakcināciju un imunizācijas valsts programmu saistītos jautājumus un sniegt priekšlikumus to risināšanai. IVP tika izveidota Latvijā 2013. gadā, bet 2016. gadā tā tika pārveidota pēc Pasaules Veselības organizācijas (turpmāk: PVO) kritērijiem. IVP darbībā tiek stingri ievēroti PVO norādītie darbības principi.^{1 2}

IVP sastāvā ir zinātniskie eksperti, savas jomas profesionāļi, kas brīvprātīgi, bez finansiālā labuma gūšanas (**“Pro Bono” princips**), sniedz uz zinātnes pamatprincipiem un labas medicīniskās prakses balstītu viedokli un rekomendācijas valsts pārvaldei un atbildīgajām veselības nozares institūcijām, lai tā tālāk varētu īstenot imunizācijas politiku un programmas.

IVP var sniegt praktiskas rekomendācijas, kas saistībā ar jautājumiem par vakcināciju pret Covid-19 ir saistīti ar zinātnisko pierādījumu izvērtēšanu par devām, indikācijām, kontrindikācijām, citu valstu pieredzes analizēšanu, pierādījumiem par transmisiju, kolektīvo imunitāti, vakcinācijas aptveres analīzi, prioritāri vakcinējamo grupu sadalījumu, ietekmi uz epidemioloģisko situāciju u.tml. jautājumiem, kā arī iepazīstināt ar starptautiski atzītu ekspertu un pētījumu sniegtajām atziņām.

Lai valstī varētu tikt īstenota imunizācijas politika, atbildīgās veselības nozares institūcijas, tostarp Veselības ministrija, var uzdot konkrētus ar vakcināciju vai imunizācijas politiku saistītus

¹ Duclos P. National Immunization Technical Advisory Groups (NITAGs): guidance for their establishment and strengthening. Vaccine. 2010 Apr 19;28 Suppl 1:A18-25. doi: 10.1016/j.vaccine.2010.02.027. PMID: 20412991.

² National Immunization Technical Advisory Groups. <https://www.nitag-resource.org/>

jautājumus, uz kuriem IVP sniegs uz zinātniskajām atziņām balstītas rekomendācijas. Šajā procesā IVP ir tiesības pieaicināt valsts pārvaldes pārstāvjus, valdības pārstāvjus, profesionālās asociācijas, akadēmiskos, industrijas, kā arī sabiedrības, t.sk. noteiktu interešu grupu, pārstāvjus.

Šajā kontekstā ir svarīgi saprast, ka padomes lēmumi, kuriem ir rekomendējošs raksturs, tiek pieņemti koleģiāli un balstoties uz pierādījumiem balstītas medicīnas atzinumiem, nevis politiskiem vai ekonomiskiem apsvērumiem. Tomēr ne vienmēr zinātniskos apsvērumus ir viegli īstenot praksē. IVP var norādīt lēmējvarai, ko no zinātniskās literatūras puses varētu pieņemt un ieviest praksē, tomēr, tā kā IVP lēmumiem ir rekomendējošs saturs, lēmējvarai ir tiesības pieņemt lēmumu, kas ir pretējs IVP sniegtajām rekomendācijām.

Ir īpaši jāizceļ, ka pretēji tam, kas pēdējā laikā ir izskanējis sabiedrisko mediju telpā, IVP kompetences un nolikumā norādīto uzdevumu ietvaros nav pieņemt politiskus lēmumus, jo lēmumus var pieņemt vienīgi lēmējvara. Ar nožēlu jāpauž, ka publiskajā telpā no valdības pārstāvju puses ir izskanējuši nepamatoti pārmetumi, ar ko ir izrādīta necieņa un nodarīts kaitējums IVP sastāvā esošo neatkarīgo zinātnisko ekspertu reputācijai un labajam vārdam.

IVP, tāpat kā līdz šim, ir gatava sadarboties un sniegt zinātnisko ekspertīzi uz IVP izvirzītajiem jautājumiem. Ja veselības nozares institūcijām vai valdībai ir IVP izvirzāms jautājums, uz kuru ir jāsniedz zinātniskais izvērtējums, IVP savas kompetences ietvaros būs atsaucīgi to izskatīt un sniegt savu vērtējumu un ieteikumus.

Tāpēc, apkopojot iepriekš minēto, ir būtiski saprast, ka IVP ir izveidojis Veselības ministrs kā **konsultatīvu institūciju**, kura darbojas sabiedrības interesēs un kuras galvenais mērķis ir izvērtēt ar vakcināciju un valsts imunizācijas politiku saistītos jautājumus un sniegt uz pierādījumiem balstītus **priekšlikumus** to risināšanai

Imunizācijas valsts padome: Asoc. Profesore Dace Zavadska, Profesors Uga Dumpis, Habilitēta medicīnas doktore, Profesore Dace Gardovska, Profesore Anita Villeruša, Asoc. Profesore Gunta Stūre, Dr. Santa Markova, Dr. Ainis Dzalbs, Inga Akmentiņa – Smildziņa.